

WITOLD HENSEL, *Archeologia i prahistoria (Studia i szkice)*, Ossolineum, 1971, 619 p.

W. Hensel reunește într-un masiv volum studii, note și discuții îmbrățișând o vastă arie tematică. Cele mai multe dintre acestea depășesc cadrul strict al arheologiei poloneze, prezentând chiar un interes deosebit pentru cititorul străin (din păcate handicapat de lipsa oricărui rezumat într-o limbă de circulație internațională). Astfel, pe lângă studiile dedicate preistoriei (partea I) și evului mediu timpuriu polonez (partea a III-a), un loc important îl ocupă lucrările cuprinse în partea a II-a a volumului, intitulată „Europa și lumea slavă”. Acestea se referă la originile culturii slave din secolele VI–X, la contribuția culturii vechi slave în dezvoltarea civilizației europene, precum și la probleme și cercetări speciale, cum ar fi: fortificațiile slave din lemn din Europa est-centrală, descoperirile de la Mikulčice, săpăturile de la Styrmen (Bulgaria) și cercetările franco-poloneze privind satele medievale dispărute din Franța. Interesantă pentru cititorul român este discuția pe marginea cărții lui C. Daicoviciu, E. Petrovici și Gh. Ștefan, *La formation du peuple roumain et de sa langue* (București 1963), purtată sub titlul „Participarea slavilor la formarea poporului român” (p. 184–199). În partea a IV-a sînt reunite șase contribuții axate pe probleme de teorie și metodologie arheologică, dintre care se remarcă cea privind problema definirii etnice a materialelor arheologice (p. 465–491). Ultimele două articole (partea a V-a) se referă la problemele ale organizării și ale studiului arheologic universitar. Volumul este însoțit de indici pentru numele de persoane, numele geografice și materii.

Mircea Babeș

BEP JUBANI, *Bibliographie de l'archéologie et de l'histoire antique de l'Albanie (1945–1971)*, Tirana, 1972, 222 p.

Prin lărgirea și îmbunătățirea unei bibliografii publicate în revista *Studium historicum*, 1, 1971, ne este pus la dispoziție (în versiunile albaneză și franceză, în același volum) un foarte prețios instrument de documentare privind arheologia și istoria mai veche a Albaniei. Volumul cuprinde 708 trimiteri bibliografice, dintre care 355 reprezintă lucrări de specialitate (monografii, articole, rapoarte, comunicări), iar 353 articole și alte materiale de popularizare apărute în ziare și în reviste de circulație largă, între anii 1945 și 1971. Titlurile lucrărilor de specialitate (1–355), inseriate în partea I a cărții în ordinea alfabetică a autorilor, sînt însoțite de scurte rezumate. Lucrările de popularizare (356–708) sînt cuprinse în partea a II-a, de asemenea în ordine alfabetică, dar fără rezumate. Sînt cuprinse lucrările autorilor albanezi și străini apărute în Albania, precum și cercetările albaneze publi-

cate în străinătate. Au fost înregistrate lucrări privind preistoria, istoria veche și medie timpurie a Albaniei. Evul mediu dezvoltat este doar parțial reprezentat. Pentru problema ilirilor, respectiv a genezei poporului albanez, pe lângă lucrările de arheologie au fost înregistrate și lucrări de istorie, lingvistică, etnografie. Bibliografia este însoțită de un indice alfabetic al descoperirilor arheologice.

Mircea Babeș

M. S. RUXER și J. KUBCZAK, *Naszyjnik grecki w okresie hellenistycznym i rzymskim*, Warszawa-Poznan, 1972, 273 p. + 6 pl. color și LXXIV pl. alb-negru.

În continuarea unei cărți mai vechi (M.S. Ruxer, *Historia naszyjnika greckiego*, I, Poznan, 1938), lucrarea de față prezintă evoluția colierelor grecești în epoca elenistică (partea I, p. 21—105) și romană (partea a II-a, p. 107—177). Pentru fiecare dintre cele două epoci se analizează : a. tipurile de coliere și ornamente pectorale ; b. elementele componente (lanțuri, pandantive, medaloane, perle, închizători etc.) ; c. materialele și tehnica. Este discutată pe scurt problema centrelor de producție și a influențelor străine. Lucrarea se întemeiază pe un bogat material documentar, în cea mai mare parte ilustrat, adunat din marile muzee și din publicații. În lipsa unui catalog, datele despre materialul folosit pot fi extrase din explicațiile detaliate la planșe și figuri (p. 217—273). Accesibilitatea este asigurată de un întins rezumat în limba engleză (p. 179—216).

Mircea Babeș

BEDŘICH SVOBODA, *Neuerworbene römische Metallgefäße aus Stráže bei Piešťany*, în col. *Archaeologica Slovaca—Fontes*, XI, Bratislava, 1972, 131 p.

La mai bine de treizeci de ani de la descoperirea lor, ajung să fie publicate cele mai prețioase — artistic și istoric — vase de metal romane din necropola princiară cvadă de la Stráže (Slovakia). Ele au fost găsite în mormântul de înmormântare II/1939, împreună cu un bogat inventar funerar, publicat între timp de V. Ondrouch. Vasele publicate acum pentru întâia oară de B. Svoboda au putut fi recuperate abia în anii 1953—1965 ; dintre ele se remarcă, prin forma elegantă și prin bogatele reprezentări, paharul cilindric (p. 28 urm.), cupa largă, cu două benzi ornamentale (p. 43 urm.) și marele platou (p. 55 urm.), toate din argint. Pe baza analogiilor, a asocierii cu fibule în mormântul II și a unor considerente istorice generale, Svoboda datează aceste vase în secolul III e.n. Ele au putut ajunge în Slovakia în urma atacurilor de jaf cvade în Pannonia, în anii de după mijlocul acestui secol.

Într-o anexă epigrafică, L. Vidman studiază inscripțiile latine indicând numele proprietarilor inițiali și greutatea vaselor de argint.

Mircea Babeș